

แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ๔ รหัสวิชา ท๓๒๑๐๒
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น

นางสาวนิชาพร เพชรพงษ์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

คำนำ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างความรู้ ความคิด นำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการสร้างจินตนาการ การอ่านสามารถยกระดับจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม

แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ ชุดที่ ๑ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการไตร่ตรอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถประเมินสิ่งที่อ่านและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ตรวจสอบอย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านอย่างแท้จริง

ผู้จัดทำหวังว่า แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้ จะเป็นแนวทางทางในการพัฒนาทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน ได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

นิชาพร เพชรพงษ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	๒
คำชี้แจง.....	๑
คำแนะนำสำหรับครู.....	๒
คำแนะนำสำหรับนักเรียน.....	๓
สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด.....	๔
สาระสำคัญ/จุดประสงค์การเรียนรู้.....	๕
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	๖
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน.....	๑๐
ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์.....	๑๑
แบบฝึกทักษะที่ ๑.....	๑๖
แบบฝึกทักษะที่ ๒.....	๑๘
แบบฝึกทักษะที่ ๓.....	๒๑
แบบฝึกทักษะที่ ๔.....	๒๕
แบบทดสอบหลังเรียน.....	๒๖
กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน.....	๓๐
บรรณานุกรม.....	๓๑

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น เป็นนวัตกรรมช่วยเร้าและกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอน ตามกระบวนการอ่านแล้วเกิดการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ ๑ ประกอบด้วย

- ๑.๑ คำนำ
- ๑.๒ สารบัญ
- ๑.๓ คำชี้แจง
- ๑.๔ คำแนะนำสำหรับครูและนักเรียน
- ๑.๕ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
- ๑.๖ จุดประสงค์การเรียนรู้

ส่วนที่ ๒ ประกอบด้วย

- ๒.๑ แบบทดสอบก่อนเรียน
- ๒.๒ กรอบเนื้อหา
- ๒.๓ กิจกรรมฝึกทักษะ
- ๒.๔ แบบทดสอบหลังเรียน

ส่วนที่ ๓ ประกอบด้วย

- ๓.๑ บรรณานุกรม
- ๓.๒ ภาคผนวก
 - ๓.๒.๑ เฉลยกิจกรรมฝึกทักษะ
 - ๓.๒.๒ เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

๑. แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์นี้ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง
๒. ครูผู้สอนเตรียมและสำรวจความพร้อมของแบบฝึกทักษะให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
๓. ครูผู้สอนศึกษาเนื้อหาและลำดับขั้นตอนของแบบฝึกทักษะให้เข้าใจชัดเจน
๔. ก่อนลงมือสอนหรือปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนควรอธิบายให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ในการทำแบบฝึกทักษะแต่ละครั้ง และให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการทำแบบฝึกทักษะ
๕. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ก่อนที่จะศึกษาแบบฝึกทักษะแต่ละเล่ม ซึ่งในแต่ละเล่มจะมีแบบทดสอบย่อยก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. การทำแบบฝึกทักษะทุกครั้งนักเรียนควรมีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง
๗. ขณะที่นักเรียนศึกษาแบบฝึกทักษะและปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนควรกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนใดสงสัยให้แนะนำเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม
๘. การทำแบบฝึกทักษะทุกครั้งให้ครูผู้สอนบันทึกผลหลังสอน เพื่อดูพัฒนาการของนักเรียน
๙. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้งหนึ่ง
๑๐. ครูบันทึกผลคะแนนทุกครั้งที่นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ เพื่อสังเกตพัฒนาการของนักเรียน

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น ที่นักเรียนจะได้ศึกษาดังต่อไปนี้ เป็นแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถศึกษาได้ด้วยความเข้าใจและประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยการปฏิบัติตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

๑. นักเรียนศึกษาตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
๒. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ โดยใช้เวลา ๑๕ นาที เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
๓. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และเริ่มดำเนินกิจกรรมตามลำดับชั้นในแบบฝึกทักษะ ทั้งเป็นรายบุคคลและระดมความคิดเป็นระบบกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่แบบฝึกทักษะที่ ๑ - ๔
๔. ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ ให้นักเรียนทุกคนตั้งใจปฏิบัติ ให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม มีน้ำใจซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อน ครู และมีความรับผิดชอบในการฝึกทักษะ
๕. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ โดยใช้เวลา ๑๕ นาที เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน

สาระ / มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑

การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.๔-๖/๓

วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ม.๔-๖/๔

คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินคุณค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ม.๔-๖/๖

ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

ม.๔-๖/๗

อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

ม.๔-๖/๙

มีมารยาทในการอ่าน

สาระสำคัญ / จุดประสงค์การเรียนรู้

สาระสำคัญ

การอ่านคิดวิเคราะห์ คือ การอ่านที่สามารถแยกแยะเรื่องราวโดยการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียด รอบคอบ โดยใช้ความรู้ ความคิดในการแก้ปัญหาและนำไปสู่ข้อสรุปเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผลถูกต้อง นำเชื่อถือและนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. คิดวิเคราะห์สารประเภทต่าง ๆ จากการอ่านได้ถูกต้อง
๒. สรุปใจความสำคัญจากการอ่านสารประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
๓. แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและสรุปข้อคิดจากการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง
๔. นำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

แบบทดสอบก่อนเรียนแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ มีทั้งหมด ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน
๒. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
๓. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่ตรงกับอักษร ก , ข , ค , ง ในกระดาษคำตอบที่แจกให้
๔. ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

คำสั่ง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ถูกต้องที่สุด
 - ก. การอ่านที่มุ่งค้นหาเนื้อหาสาระหรือแก่นสำคัญของเรื่อง
 - ข. การอ่านเรื่องโดยทำความเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องแยกแยะรายละเอียดได้อย่างถูกต้องชัดเจน
 - ค. การอ่านเพื่อแยกแยะข้อความที่อ่านอย่างถ่องแท้ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้าง องค์ประกอบ หลักการและเหตุผลของเรื่อง
 - ง. การอ่านที่ผู้อ่านต้องอาศัยวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการอ่าน และสามารถประเมิน ตัดสินใจว่ามีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด
๒. การคิดวิเคราะห์มีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ช่วยในการแสวงหาความรู้
 - ข. ช่วยในการสรุปประเด็นสำคัญ
 - ค. ช่วยในการสื่อสารที่เป็นกระบวนการ
 - ง. ช่วยในการสื่อความหมายและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความนี้

ความไม่พอใจจนเป็นคนเซ็งๆ	พอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาล
จนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การ	จงคิดอ่านแก้จนเป็นคนมี
ก. ต้องรู้จักหาวิธีแก้จน	
ข. จะไม่จนถ้าเป็นคนรู้จักพอ	
ค. ไม่มีใครปรารถนาความจน	
ง. จนทรัพย์แล้วอย่าจนความคิด	

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔-๕

เห็นเสือหมอบ...อย่าเชื่อ...ว่าเสือไหว
 ผลอเมื่อไหร่...เสือกิน...สิ้นทั้งชน
 เป็นคนต้อง...เกรงเอยงย่า...น้ำใจคน
 เขากล่อมตน...อย่าเหมา...ว่าเขากลัว

เจ้าคุณนรรัตนราชมานิต (ธมมวิทกโกภิกขุ) วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ

๔. ข้อความนี้ให้ข้อคิดอะไรเป็นสำคัญ

- ก. อย่าไว้ใจคน
- ข. ให้รู้จักเจียมตัว
- ค. ควรมีน้ำใจต่อผู้อื่น
- ง. ควรเกรงกลัวต่อบาป

๕. “เกรงเอยงย่า” ในที่นี้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ความตื่นเต้น
- ข. ความยำเกรง
- ค. ความหวาดกลัว
- ง. ความระมัดระวังตัว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๖-๗

การสร้างสรรค

มวลมนุษยียิ่งพยายามสร้างสรรค์ดูเหมือนโลกยิ่งวุ่นวายไม่รู้จบการสร้างสรรคที่แท้คือ การนำความปกติสุขมาสู่สรรพชีวิตถ้าไม่เข้าใจความจริงของชีวิตก็อย่าคิดสร้างสรรค์อะไรเลยเรื่องราว ภายในของชีวิตไม่ต้องสร้างสรรค์เพียงแต่รู้เท่าทันการสรรคสร้างปล่อยให้ธรรมชาติเดิมแท้ในตนกระทำ กิจทั้งหลายไปตามกระแสแห่งธรรมชาติแต่โบราณกาลมาแล้วพระอรุณบุคคคทั้งหลายก็กระทำโดยมิได้ กระทำดังนี้ความตีย่อมปิดฉากลงด้วยการบังคับให้กระทำ

๖. บทความเรื่อง “การสร้างสรรค์” ผู้เขียนต้องการสื่ออะไรกับผู้อ่าน
- ก. ชีวิตเราไม่ต้องการปรุงแต่ง
 - ข. การดำเนินชีวิตแบบสายกลาง
 - ค. ปล่อยให้โลกเป็นไปตามธรรมชาติ
 - ง. การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เป็นการทำร้ายธรรมชาติ
๗. ข้อคิดที่ได้จากบทความนี้คืออะไร
- ก. ชีวิตต้องการความสงบ
 - ข. การสร้างสรรค์ทำให้โลกสงบสุข
 - ค. การรู้เท่าทันธรรมชาติทำให้เรามีความสุข
 - ง. การสร้างสรรค์ที่แท้ต้องนำความสุขมาสู่สรรพชีวิต

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ส่งหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๘ จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ให้เตรียมพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหา ตลอดจนแจ้งเตือนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล และพื้นที่เสี่ยงให้ระวังอันตรายจากวาตภัยในช่วงวันที่ ๑๗-๒๐ ธ.ค.นี้

ที่มา : <http://news.mthai.com/hot-news/general-news/๔๗๓๑๔๖.html>

๘. จากข่าวข้างต้นควรพาดหัวข่าวว่าอย่างไรจึงจะครอบคลุมเนื้อหาของข่าว
- ก. ภาคใต้เตรียมเจอพายุหนัก!
 - ข. ภาคใต้เตรียมเจอวาตภัยในเร็ว ๆ นี้
 - ค. จังหวัดภาคใต้น่าสงสาร เตรียมเจอวาตภัยเร็ว ๆ นี้
 - ง. ๘ จังหวัดภาคใต้ตอนล่างเฝ้าระวัง วาตภัย ๑๗ - ๒๐ ธ.ค.นี้

กว่าเจ้าจะสูงใหญ่เกินไหล่แม่
สักรายใจห่างเจ้าแม่ไม่เคย
ความชรามาเยือนเตือนให้รู้
ไม้ไผ่ฝั่งทรุดพังลงวันใด

ลำบากแท้เพียงไหนดวงใจเอ๋ย
เฝ้าชมเขยลูกน้อยผู้กลอยใจ
แม่จะอยู่กับเราอีกเท่าไร
เย็นร่มไทรจักกลับไปกับกาล
(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

๙. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของผู้เขียนคำประพันธ์ข้างต้น
- พรรณนาความรักที่มีต่อแม่
 - เตือนให้ลูกดูแลแม่เพื่อทดแทนคุณ
 - ระบายความโศกเศร้าที่แม่จะจากไป
 - แสดงความรู้สึกระลึกถึงพระคุณของแม่

แขนเธอหักฉันรักได้เพราะใจรัก
อกเธอหักฉันรักได้ไม่กังวล

ขาเธอหักฉันรักได้ไม่เคยสน
แต่สุดทนตั้งเธอหักรักไม่ลง
(พรชัย แสนยะมูล)

๑๐. คำประพันธ์ที่กำหนดให้อยู่ในรสรวรรณคดีใด
- หาสยรส
 - ภยานกรส
 - พีภิตสรส
 - อัปภูตรส

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับอักษร ก, ข, ค, ง

ตัวเลือก				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
๑๐	

คะแนนตั้งแต่ ๘ คะแนน ขึ้นไป จึงผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๘๐

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์

ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ (Analysis Thinking)

“คิด” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ทำให้ปรากฏเป็นรูปประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง เช่น เรื่องนี้ยากยังคิดไม่ออก” ทั้งนี้ได้มีผู้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (๒๕๔๗ : ๙) ให้ความหมายของการวิเคราะห์และการคิดวิเคราะห์ว่าการวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่ามีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง ทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไรและมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร การคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) หมายถึงความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหา สภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ชาตรี สำราญ (๒๕๔๘ : ๔๐-๔๑) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์ คือ การรู้จักพิจารณา ค้นหาใคร่ครวญ ประเมินค่าโดยใช้เหตุผลเป็นหลักในการหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยง หล่อหลอมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์แบบอย่างสมเหตุสมผลก่อนที่จะตัดสินใจ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๙ : ๕) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ/แก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์โดยหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้อย่างถูกต้องชัดเจน

กระบวนการคิดวิเคราะห์

วีระ สุตสังข์ (๒๕๕๐ : ๒๖-๒๘) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการคิดสามารถฝึกสมองให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ให้พัฒนาขึ้น สามารถฝึกตามขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากข่าวของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการคิดวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น ภาพนี้ บทความนี้ ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สุด

ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้ง

ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจวิเคราะห์ทำการแยกแยะกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม ๕ W ๑ H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ เทคนิคการคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล ความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

เทคนิคการคิดวิเคราะห์อย่างง่ายที่นิยมใช้คือ ๕ W ๑ H

What (อะไร) ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดขึ้น

- เกิดอะไรขึ้นบ้าง
- มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้
- หลักฐานที่สำคัญที่สุด คืออะไร
- สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้ คืออะไร

Where (ที่ไหน) สถานที่หรือตำแหน่งที่เกิด

- เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน
- เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดที่ใดมากที่สุด

When (เมื่อไร)

- เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร
- เวลาใดบ้างที่สถานการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้

Why (ทำไม) สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น

- เหตุใดต้องเป็นคนนี้ เป็นเวลานี้ เป็นสถานที่นี้
- เพราะเหตุใดเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น
- ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้

Who (ใคร) บุคคลสำคัญเป็นตัวประกอบหรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องทำอะไรรจะได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ

- ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง
- ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง
- ใครน่าจะเป็นคนที่ทำให้สถานการณ์นี้เกิดขึ้นมากที่สุด
- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์

How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นว่ามีความเป็นไปได้ในลักษณะใด

- เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร
- ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครได้ประโยชน์
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร
- มีหลักในการพิจารณาคนได้อย่างไรบ้าง

การคิดวิเคราะห์ด้วยเทคนิค ๕ W ๑ H จะสามารถช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่เรา กำลังคิดเป็นอย่างดีทำให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นในบางครั้งการเริ่มคิดวิเคราะห์ของท่านถ้าคิดอะไรไม่ออกก็ขอแนะให้เริ่มต้นถามตัวท่านเองโดยใช้คำถามจาก ๕ W ๑ H ถามตัวท่านเอง

นอกจากการใช้เทคนิค ๕ W ๑ H แล้วท่านอาจจะใช้เทคนิคการตั้งคำถามในลักษณะอื่นได้ เช่น

๑. คำถามเกี่ยวกับจำนวน
เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับจำนวนกี่คน
๒. คำถามเชิงเงื่อนไข
เช่น ถ้า.....จะเกิด.....
ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ ๕ ปีที่แล้ว ใครจะเป็นผู้รับประโยชน์และใครจะเป็นผู้เสียประโยชน์
๓. เกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญ
เช่น ใครเป็นคนสำคัญที่สุดของเรื่อง
ประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก และประเด็นใดเป็นประเด็นรอง
๔. คำถามเชิงเปรียบเทียบ
เช่น ระหว่าง.....กับ.....สิ่งใดสำคัญกว่า
ระหว่างความตายกับการพรากจากความรัก สิ่งใดสำคัญกว่า
ฯลฯ

ลักษณะการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ อาจจำแนกออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการหาองค์ประกอบที่สำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ ข้าว ข้อความหรือเหตุการณ์ เป็นต้น
๒. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้นๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เช่น การให้นักเรียน ค้นหาหลักการของเรื่อง การระบุจุดประสงค์ของนักเรียน ประเด็นสำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการจูงใจผู้อ่าน และรูปแบบของภาษาที่ใช้ เป็นต้น
๓. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

หลักการอ่านคิดวิเคราะห์ มีหลักควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. แยกแยะ ส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และส่วนขยายความ ซึ่งอาจจะเป็นการอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบ การอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาว่าส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ เพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

๒. แยกแยะ ส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงแล้ว บางครั้งผู้เขียนอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อแสดงมุมมองและทัศนคติส่วนตัวเพื่อทำให้งานเขียนน่าสนใจและน่าอ่านยิ่งขึ้น แต่ในข้อคิดเห็นนั้นๆ อาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมส่วนตัว ความเชื่อ หรือคติต่างๆ ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นนั้นๆ อาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมส่วนตัว ความเชื่อหรือคติต่างๆ ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่

ลักษณะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ข้อเท็จจริง เป็นลักษณะของเนื้อความหรือเนื้อหาที่แสดงถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นสากล หรือข้อมูลผ่านการพิสูจน์แล้ว

ข้อคิดเห็นข้อความที่แสดงความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติส่วนตัวของผู้เขียน การเขียนข้อคิดเห็นผู้อ่านอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

สรุปการอ่านคิดวิเคราะห์ คือ การอ่านข้อความอย่างละเอียดพิถีพิถันวิเคราะห์ ระมัดระวัง ทั้งความหมายตรงและความหมายแฝงต้องพยายามสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยการอ่านหนังสือมาก ๆ ข้อที่ต้องระวังเป็นพิเศษคือการใช้ภาษาของผู้เขียน เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็น ควรแยกแยะข้อเท็จจริงก่อนแล้วพิจารณาความน่าเชื่อถือด้วยการตั้งคำถามว่า เราเห็นด้วยกับประเด็นนั้นหรือไม่ถ้าเห็นด้วยเพราะอะไร ถ้าไม่เห็นด้วยเพราะอะไร ควรชี้แจงเหตุผลให้ชัดเจน

เริ่มทำแบบฝึกทักษะได้ค่ะ

แบบฝึกทักษะที่ ๑

เรื่อง มองภาพสื่อความ

คำชี้แจง นักเรียนวิเคราะห์ภาพแล้วอภิปรายตามกรอบที่กำหนดให้ (๑๐ คะแนน)

ภาพที่ ๑

ตั้งชื่อภาพ

บรรยายภาพที่เห็น
.....
.....

ภาพนี้ต้องการสื่อถึงอะไร
.....
.....

นักเรียนวิเคราะห์ภาพแล้วเกิดความรู้สึกเช่นไร
.....
.....

นักเรียนชอบภาพนี้หรือไม่เพราะอะไร
.....
.....

ภาพที่ ๒

ภาพที่ ๑

ภาพที่ ๒

ภาพที่ ๓

ภาพที่ ๔

ตั้งชื่อภาพ

ความรู้สึกจากภาพ

ภาพที่ ๑

.....
.....
.....

ภาพที่ ๒

.....
.....
.....

ภาพที่ ๓

.....
.....
.....

ภาพที่ ๔

.....
.....
.....

นักเรียนชอบภาพไหนมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

แบบฝึกทักษะที่ ๒

เรื่อง ตอบคำถามสื่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านคดีวิเคราะห์บทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ได้ใจความ
(๑๐ คะแนน)

ศิลปะกับชีวิต

ศิลปะคือความงาม
ที่ไม่อาจใช้เหตุผลบรรยายให้ซาบซึ้งได้
ศิลปะแสดงความรัก และความพอใจ
ทั้งเกิดขึ้นและสำเร็จลงด้วยสิ่งนั้น
ศิลปะไม่ต้องการคำรับรอง
เพราะศิลปะเป็นศิลปะสำหรับผู้มีศิลปะเท่านั้น
บุคคลที่ให้เวลากับศิลปะเพื่อศิลปะ
เขาก็คือศิลปิน
ไร้อารมณ์ศิลปิน
สัมผัสสิ่งใดก็ไม่หยั่งถึงแก่นของศิลปะ
ศิลปินที่แท้ ดำรงอิสระ และเสรีภาพไว้มั่นคง
ศิลปินที่ไม่มีอิสระเสรีก็ไม่นับเป็นศิลปิน
และผลงานของเขา ก็ไม่อาจนับเป็นศิลปะที่แท้

ที่มา : <http://happyhappiness.monkiezgrove.com/>

อ่านคดีวิเคราะห์บทความ “ศิลปะกับชีวิต” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (๕ คะแนน)

คำถามที่ ๑ ศิลปะคืออะไรในความหมายของนักเรียน

คำตอบ

คำถามที่ ๒ บทความนี้ต้องการสื่ออะไรกับผู้อ่าน

คำตอบ

คำถามที่ ๓ ผู้ที่มีศิลปะคือผู้ที่มีบุคลิกเช่นไร

คำตอบ

คำถามที่ ๔ จากบทความที่กล่าวว่า “ศิลปะไม่ต้องการคำรับรอง” หมายความว่าอะไร

คำตอบ

คำถามที่ ๕ นักเรียนคิดว่าศิลปินกับศิลปะเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

คำตอบ

สุขภาพดีด้วยน้ำมันรำข้าว

น้ำมันรำข้าว ถือเป็นหนึ่งในยาอายุวัฒนะชั้นเลิศของไทย ที่หลายคนรู้จัก แต่ยังไม่เคยได้ลิ้มลองถึงรสชาติและคุณประโยชน์ที่มีอยู่อย่างมากมายของน้ำมันรำข้าว ที่ไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อสุขภาพร่างกายเท่านั้น หากแต่ยังช่วยบำรุงผิวพรรณให้งดงามผ่องใสจากภายในสู่ภายนอกอีกด้วย ด้วยด้วยวิวัฒนาการทางการแพทย์ที่ก้าวหน้า ส่งผลให้โรคมะเร็งไข้เจ็บที่เกิดจากการติดเชื้อลดน้อยลง แต่ในทางกลับกัน ด้วยพฤติกรรมกรรมการบริโภค การดำเนินชีวิต และสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมลพิษ กลับส่งผลให้มนุษย์เจ็บป่วยด้วยกลุ่มของโรคเสื่อมเพิ่มมากขึ้น อาทิ โรคมะเร็ง หัวใจ ความดันโลหิตสูง เป็นต้น เพราะฉะนั้นวิธีการที่จะเลี่ยงโรคมะเร็งไข้เจ็บ คือต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ **น้ำมันรำข้าว**ถือเป็นอาหารอีกประเภทที่เรียกได้ว่ามีคุณสมบัติช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกาย เนื่องจากมีสารต้านอนุมูลอิสระมากกว่าน้ำมันพืชประเภทอื่น ๆ ตลอดจนมีแกมมา – ออโรซานอล ซึ่งมีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระได้ดีกว่าวิตามินอี ถึง ๖ เท่า จึงส่งผลดีต่อการทำงานของหลอดเลือด ลดการจับตัวของเกร็ดเลือด เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมอง และหัวใจส่วนประกอบของ**น้ำมันรำข้าว**ยังประกอบไปด้วยกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวในกลุ่มโอเมก้า ซึ่งมีส่วนช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลชนิดไม่ดี และเพิ่มคอเลสเตอรอลชนิดดีให้แก่ร่างกาย ช่วยป้องกันโรคหลอดเลือดตีตัน โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคสมองเสื่อมได้ ตลอดจนน้ำมันรำข้าวยังมีสารในกลุ่มสควาลีนและเซราไมด์ ที่ช่วยรักษาระดับความชุ่มชื้นให้แก่เซลล์ผิวหนัง ทำให้มีผิวพรรณที่สดใส แต่งตั้งรวมไปถึงป้องกันการอักเสบ และลดการระคายเคืองของผิวหนังอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้นหากจะพิจารณาน้ำมันพืชมาประกอบอาหาร อยากจะให้ลองใช้น้ำมันรำข้าวดู แต่หากยังติดเรื่องราคา (ที่ยังค่อนข้างสูง) คงต้องหันมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค หันมาบริโภคอย่างพอดี กินผักผลไม้ ตลอดจนอย่าลืมออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอด้วยนะครับ เพื่อสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

ที่มา : <http://hilight.kapook.com/view/>

อ่านคดีวิเคราะห์บทความ “สุขภาพดีด้วยน้ำมันรำข้าว” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

(๕ คะแนน)

คำถามที่ ๑ ทำไมน้ำมันรำข้าวถึงเป็นยาอายุวัฒนะ

คำตอบ

.....

.....

คำถามที่ ๒ สารในน้ำมันรำข้าวที่ช่วยรักษาระดับความชุ่มชื้นให้แก่เซลล์ผิวหนัง ทำให้มีผิวพรรณที่สดใส แต่งตั้ง รวมไปถึงป้องกันการอักเสบ และลดการระคายเคืองของผิวหนังคือสารประเภทใด

คำตอบ

.....

.....

คำถามที่ ๓ สาเหตุหลักที่คนส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้น้ำมันรำข้าวมาประกอบอาหาร

คำตอบ

.....

.....

คำถามที่ ๔ ในเมื่อวิวัฒนาการทางการแพทย์ก้าวหน้า แต่ทำไมจำนวนผู้ป่วยโรคมะเร็ง หัวใจ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ๆ จึงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

คำตอบ

.....

.....

คำถามที่ ๕ นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทความนี้

คำตอบ

.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ ๓

เรื่อง มโนทัศน์สื่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคดีวิเคราะห์ข่าวและเรื่องสั้นต่อไปนี้แล้วร่วมกันสรุปความคิดเป็นแผนผังมโนทัศน์แบบ ๕W๑H (๑๐ คะแนน)

ปิดตำนานรักอมตะ ๑๐๕ ปี “แม่อุ๊ยตีบสิ้นใจตามพ่ออุ๊ยป็น”

ลูกหลานโศกเศร้า ปิดตำนานความรักคู่อมตะ ๑๐๕ ปี “แม่อุ๊ยตีบ” สิ้นลมหายใจตาม “พ่ออุ๊ยป็น” แล้วหลังฝ่ายสามีเสียชีวิตก่อนหน้านี้ไม่ถึง ๒ เดือน

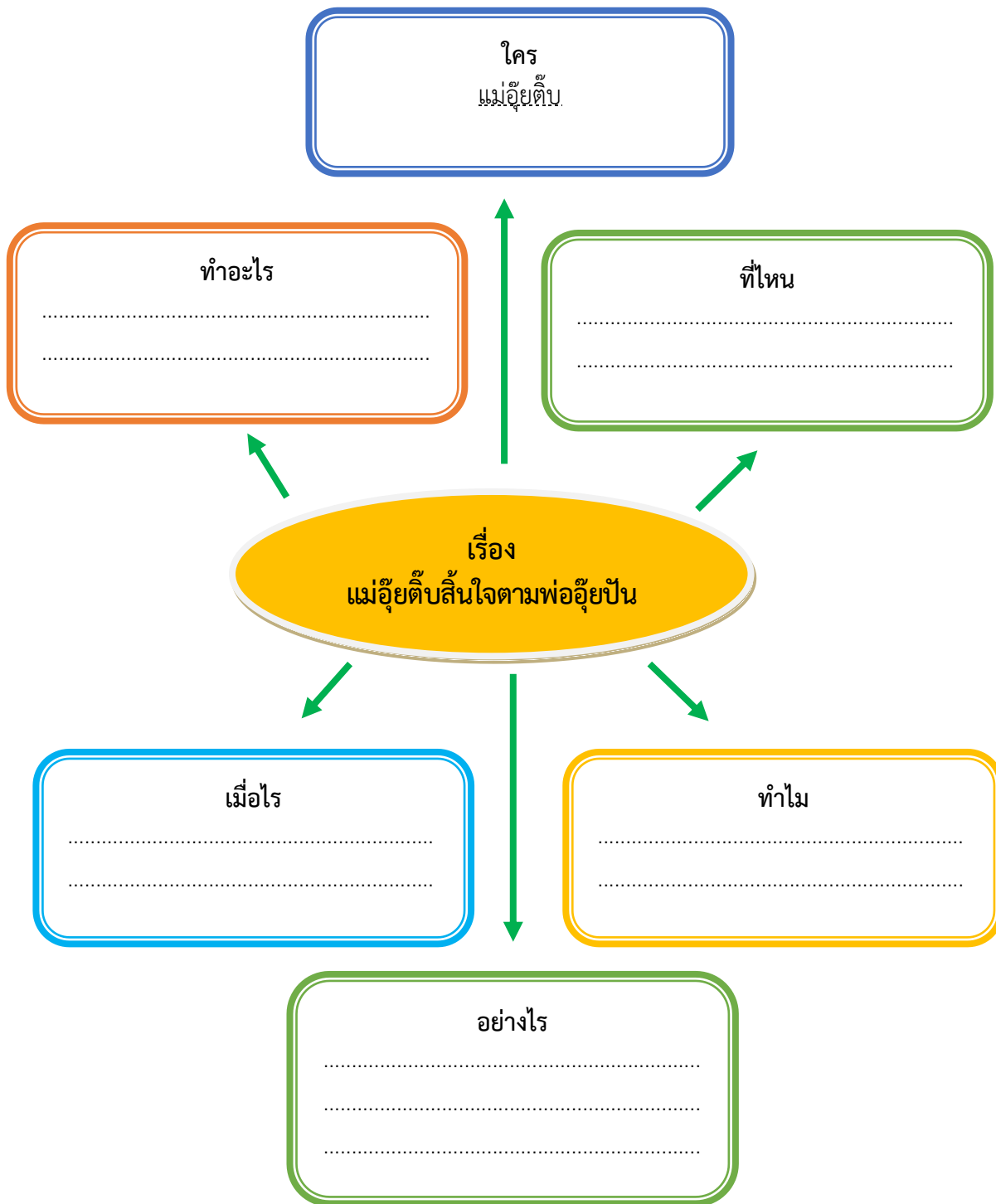
(๑๘ ก.ค.) ผู้สื่อข่าวจังหวัดเชียงใหม่รายงานว่า ลูกหลานตระกูล “แก้วใจมา” ต่างรู้สึกเศร้าเสียใจอีกครั้ง เนื่องจากแม่อุ๊ยตีบ แก้วใจมา วัย ๑๐๕ ปี ได้เสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน เพียงแค่ไม่ถึง ๒ เดือนให้ หลังจากที่ พ่ออุ๊ยป็น แก้วใจมา สามีของแม่อุ๊ยตีบ เสียชีวิตลงไปหมด ๆ

นางผิง แก้วใจมา ลูกคนที่ ๕ ของพ่ออุ๊ยป็นกับแม่อุ๊ยตีบ เปิดเผยว่า เหตุการณ์ครั้งนี้ลูกหลานยังทำใจไม่ได้ เนื่องจากเพิ่งจะสูญเสีย พ่ออุ๊ยป็น ไปเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา หลังจากที่พ่ออุ๊ยป็นเสียชีวิตลง แม่อุ๊ยตีบก็ยังคงมีกำลังใจและสุขภาพที่แข็งแรงดี ไม่มีอาการเจ็บป่วยแต่อย่างใด

จนกระทั่งเมื่อราวๆ ๓-๔ วันก่อน แม่อุ๊ยตีบ เริ่มมีอาการล้มป่วย ผื่นขึ้นตามตัว เริ่มเพ้อถึงพ่ออุ๊ยป็น บอกกับลูกหลานว่าเห็นพ่อมาหาที่บ้าน ที่ผ่านมาก็คอยจู้จุกบอกล่าวพ่ออุ๊ยป็นต่อหน้ารูปภาพ ขออย่าเพิ่งพรากแม่อุ๊ยตีบไปเลย เพราะท่านเคยสัญญากันไว้ว่า หากใครเสียชีวิตไปก่อนก็ขอให้กลับมารับอีกคนไปด้วย ซึ่งทั้งคู่ต่างเสียชีวิตลงด้วยอายุ ๑๐๕ ปีเหมือนกัน สำหรับ แม่อุ๊ยตีบกับ พ่ออุ๊ยป็น กลายเป็นตำนานรักของชาวเชียงดาว จ.เชียงใหม่ ทั้งคู่ครองรักกันมายาวนานถึง ๘๙ ปี นับตั้งแต่แต่งงานและอยู่กินกันตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี มีลูกด้วยกัน ๘ คน ปัจจุบันมีหลานเหลนนับร้อยคน แม่อุ๊ยตีบ ได้เสียชีวิตลงอย่างสงบ เมื่อเวลา ๐๓.๐๐ น. โดยลูกหลานจะตั้งบำเพ็ญกุศลที่บ้าน และจะทำพิธีฌาปนกิจในวันที่ ๒๑ กรกฎาคมนี้ต่อไป

ที่มา : <http://news.sanook.com/๒๐๓๒๓๐๖/>

อ่านคดีวิเคราะห์ข่าวเรื่อง “ปิดตำนานรักอมตะ ๑๐๕ ปี แม่อุ้ยตีบสิ้นใจตามพ่ออุ้ยป็น”
แล้วสรุปความคิดเป็นแผนผังมโนทัศน์แบบ ๕W๑H (๕ คะแนน)

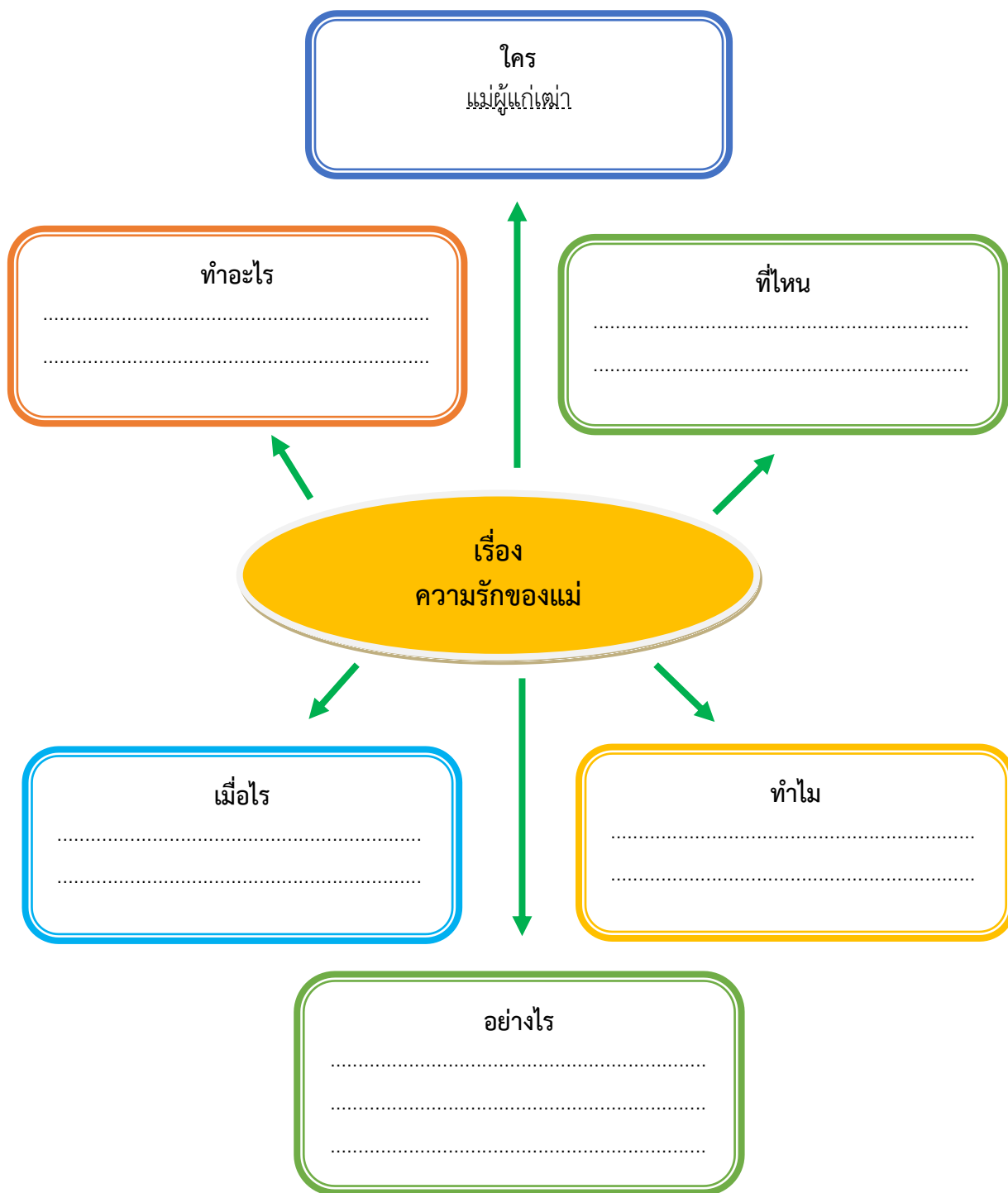

ความรักของแม่

มีแม่ผู้แก่เฒ่าเดินไม่ได้คนหนึ่งเป็นที่รำคาญใจของลูกชายเหลือเกิน
สมัยนั้นยังไม่มีสถานสงเคราะห์คนชรา จึงไม่รู้ว่าเอาแม่ไปฝากใครให้เลี้ยงแทน
เย็นโพล์เพล่วันหนึ่งจึงตัดสินใจแบกเอาไปปล่อยป่าให้อยู่ตามยถากรรม
แม่ไม่วอนขอ ไม่ถาม ไม่ว่าอะไร ตั้งใจหักกิ่งไม้ตามทางเรื่อยไป เข้าป่าลึกไกลมากแล้ว
ลูกชายวางแม่ลงบนโขดหินแล้วหันหลังเดินกลับทางเดิมไป
ตอนนี้เองที่แม่ตะโกนตามหลังลูกชายไปว่า
"ลูกเอ๋ย เดินตามรอยกิ่งไม้ที่แม่หักไว้ให้นะ จะได้ไม่หลงทาง..."

ที่มา : <http://www.oknation.net/blog/passwon/๒๐๐๗/๑๑/๑๐/entry-๑>

อ่านคิดวิเคราะห์เรื่องสั้น เรื่อง“ความรักของแม่” แล้วสรุปความคิดเป็นแผนผังมโนทัศน์
แบบ ๕W๑H (๕ คะแนน)

แบบฝึกทักษะที่ ๔

เรื่อง ภาพพจน์สื่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ เป็นโวหารภาพพจน์ประเภทใด (๑๐ คะแนน)

๑. “หยาดมาแล้วอย่าซ้ำไฉน ปล่อยคนทั้งโลกร้องไห้” เป็นโวหารประเภท.....
๒. “หยาดเพชรหยาดละอองฝ่องใส แม้แน่นอยู่ในความมืดมน” เป็นโวหารประเภท.....
๓. “คำว่ารักยังจำได้อยู่เสมอ หลับตาทุกครั้งยังเจอเธออยู่ตรงนี้” เป็นโวหารประเภท.....
๔. “เก็บตะวันที่เคยส่องฟ้า เก็บเอามาเก็บไว้ในใจ” เป็นโวหารประเภท.....
๕. ปากนั้นยิ้มพริ้มพรายเปรมปรีดี ประหนึ่งว่าเทพอัปสร อยู่ ณ ไตรตรึงษ์สวรรค์ เป็นโวหารประเภท
๖.

ภพนี้มีไข่มุกล้ำ	<u>หงส์ทอง</u> เดี่ยวเลย
<u>ภาก็</u> เจ้าของครอง	ร่วมด้วย
เมาสมมุติจองหอง	หिनชาติ
แล้งน้ำมิตรโลกม้วย	หมดสิ้นสุขสานต์

 เป็นโวหารประเภท.....
๗.

<u>ครืนครืน</u> ไข่มฟ้าร้อง	เรียมครวญ
<u>หึ่งหึ่ง</u> ไข่มหวน	พีให้
ฝนตกไข่มนวล	พีทอดใจนา
ร้อนไข่มร้อนไฟไหม้	พีร้อนกลกาม

 เป็นโวหารประเภท.....
๘.

อันความกรุณาปราณี	จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลังมาเอง <u>เหมือน</u> ฝนอันชื่นใจ	จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน

 เป็นโวหารประเภท.....
๙.

น้ำแรงแห่งชานา	<u>คือมหา</u> ลาสินธุ์
ไหลเชี่ยวเป็นเกลียวริน	พร้อมชะล้างกาลีสลาย

 เป็นโวหารประเภท.....
๑๐.

<u>งามเกลียว</u> เกิดคลื่นไกวเปล	เมื่อลมพัดเท
กระทบกระแทกกระทำ	

 เป็นโวหารประเภท.....

แบบทดสอบหลังเรียนแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ มีทั้งหมด ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน
๒. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
๓. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่ตรงกับอักษร ก , ข , ค , ง ในกระดาษคำตอบที่แจกให้
๔. ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

คำสั่ง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความนี้

ความไม่พอใจจนเป็นคนเข็ญ	พอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาล
จนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การ	จงคิดอ่านแก้จนเป็นคนมี

 - ก. ต้องรู้จักหาวิธีแก้จน
 - ข. จะไม่จนถ้าเป็นคนรู้จักพอ
 - ค. ไม่มีใครปรารถนาความจน
 - ง. จนทรัพย์แล้วอย่าจนความคิด
๒. ข้อใดให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ถูกต้องที่สุด
 - ก. การอ่านที่มุ่งค้นหาเนื้อหาสาระหรือแก่นสำคัญของเรื่อง
 - ข. การอ่านเรื่องโดยทำความเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องแยกแยะรายละเอียดได้อย่างถูกต้องชัดเจน
 - ค. การอ่านเพื่อแยกแยะข้อความที่อ่านอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้าง องค์ประกอบ หลักการและเหตุผลของเรื่อง
 - ง. การอ่านที่ผู้อ่านต้องอาศัยวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการอ่าน และสามารถประเมิน ตัดสินใจว่ามีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด
๓. การคิดวิเคราะห์มีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ช่วยในการแสวงหาความรู้
 - ข. ช่วยในการสรุปประเด็นสำคัญ
 - ค. ช่วยในการสื่อสารที่เป็นกระบวนการ
 - ง. ช่วยในการสื่อความหมายและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างสรรค

มวลมนุษยียิ่งพยายามสร้างสรรคดูเหมือนโลกยิ่งวุ่นวายไม่รู้จบการสร้างสรรคที่แท้คือการนำความสุขมาสู่สรรพชีวิตถ้าไม่เข้าใจความจริงของชีวิตก็อย่าคิดสร้างสรรคอะไรเลยเรื่องราวภายในของชีวิตไม่ต้องสร้างสรรคเพียงแต่รู้เท่าทันการสรรคสร้างปล่อยให้ธรรมชาติเดิมแท้ในตนกระทำกิจทั้งหลายไปตามกระแสแห่งธรรมชาติแต่โบราณกาลมาแล้วพระอรยบุคคลทั้งหลายก็กระทำโดยมิได้กระทำดังนี้ความดีย่อมปิดฉากลงด้วยการบังคับให้กระทำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔-๕

๔. บทความเรื่อง “การสร้างสรรค” ผู้เขียนต้องการสื่ออะไรกับผู้อ่าน
 - ก. ชีวิตเราไม่ต้องการปรุงแต่ง
 - ข. การดำเนินชีวิตแบบสายกลาง
 - ค. ปล่อยให้โลกเป็นไปตามธรรมชาติ
 - ง. การสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ เป็นการทำร้ายธรรมชาติ
๕. ข้อคิดที่ได้จากบทความนี้คืออะไร
 - ก. ชีวิตต้องการความสงบ
 - ข. การสร้างสรรคทำให้โลกสงบสุข
 - ค. การรู้เท่าทันธรรมชาติทำให้เรามีความสุข
 - ง. การสร้างสรรคที่แท้ต้องนำความสุขมาสู่สรรพชีวิต

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ส่งหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๘ จังหวัด ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส ให้เตรียมพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหา ตลอดจนแจ้งเตือนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ ชายฝั่งทะเล และพื้นที่เสี่ยงให้ระวังอันตรายจากวาตภัยในช่วงวันที่ ๑๗-๒๐ ธ.ค.นี้

ที่มา : <http://news.mthai.com/hot-news/general-news/๔๗๓๑๔๖.html>

๖. จากข่าวข้างต้นควรพาดหัวข่าวว่าอย่างไรจึงจะครอบคลุมเนื้อหาของข่าว
- ภาคใต้เตรียมเจอพายุหนัก!
 - ภาคใต้เตรียมเจอวาตภัยในเร็ว ๆ นี้
 - จังหวัดภาคใต้น่าสงสาร เตรียมเจอวาตภัยเร็ว ๆ นี้
 - ๘ จังหวัดภาคใต้ตอนล่างเฝ้าระวัง วาตภัย ๑๗-๒๐ ธ.ค.นี้

กว่าเจ้าจะสูงใหญ่เกินไหล่แม่	ลำบากแท้เพียงไหนดวงใจเอ๋ย
สักหายใจห่างเจ้าแม่ไม่เคย	เฝ้าชมเชยลูกน้อยผู้กลอยใจ
ความชรามายเยือนเตือนให้รู้	แม่จะอยู่กับเราก็คงเท่าไร
ไม่ไกลฝั่งทรุดพังลงวันใด	เย็นร่มไทรจักกลับไปกับกาล
	(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

๗. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของผู้เขียนคำประพันธ์ข้างต้น
- พรรณนาความรักที่มีต่อแม่
 - เตือนให้ลูกดูแลแม่เพื่อทดแทนคุณ
 - ระบายความโศกเศร้าที่แม่จะจากไป
 - แสดงความรู้สึกระลึกถึงพระคุณของแม่

แขนเธอหักฉันรักได้เพราะใจรัก
อกเธอหักฉันรักได้ไม่กังวล

ขาเธอหักฉันรักได้ไม่เคยสน
แต่สุดทนตั้งเธอหักรักไม่ลง
(พรชัย แสนยะมูล)

๘. คำประพันธ์ที่กำหนดให้อยู่ในรสรพรรณคดีใด

- ก. หาสยรส
- ข. ภยานกรส
- ค. พีภัสสรส
- ง. อัปภูตรส

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

เห็นเสื่อหมอบ...อย่าเชื่อ...ว่าเสื่อไหว
ผลอเมื่อไหร่...เสื่อกิน...สิ้นทั้งขน
เป็นคนต้อง...เกรงเอยงย่า...น้ำใจคน
เขากล่อมตน...อย่าเหมา...ว่าเขากลัว

เจ้าคุณนรรัตนราชมานิต (ธมมวิตถุโกภิกขุ) วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ

๙. ข้อความนี้ให้ข้อคิดอะไรเป็นสำคัญ

- ก. อย่าไว้ใจคน
- ข. ให้รู้จักเจียมตัว
- ค. ควรมีน้ำใจต่อผู้อื่น
- ง. ควรเกรงกลัวต่อบาป

๑๐. “เกรงเอยงย่า” ในที่นี้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ความตื่นเต้น
- ข. ความยำเกรง
- ค. ความหวาดกลัว
- ง. ความระมัดระวังตัว

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์เบื้องต้น
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับอักษร ก, ข, ค, ง

ตัวเลือก				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
๑๐	

คะแนนตั้งแต่ ๘ คะแนน ขึ้นไป จึงผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๘๐

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๖). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (๒๕๕๑). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ข่าว **ปิดตำนานรักอมตะ ๑๐๕ ปี “แม่ฮุยดีบ่สิ้นใจตามพ่อฮุยปิ่น.”** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://news.sanook.com/๒๐๓๒๓๐๖/> (๙ เมษายน ๒๕๕๘)
- ชาตรี สำราญ. (มีนาคม ๒๕๕๘) **สอนให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ได้อย่างไร.สารานุกรมรูป.** : ๔๐-๔๑
- บทความ **ศิลปะกับชีวิต.** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://happyhappiness.monkiezgrove.com/> (๘ เมษายน ๒๕๕๘)
- บทความ **สวยสุขภาพดีด้วยน้ำมันรำข้าว.** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://highlight.kapook.com/view/> (๘ เมษายน ๒๕๕๘)
- ปานนรี ยงยุทธวิชัย และถวัลย์ มาศจรัส. (๒๕๕๘). **นวัตกรรมการศึกษา ชุด การอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์.** กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านเขียนแห่งประเทศไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เรื่องสั้น **ความรักของแม่.** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/passwon/๒๐๐๗/๑๑/๑๐/entry-๑> (๙ เมษายน ๒๕๕๘)
- วีระ สุตสังข์. (๒๕๕๐). **การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (๒๕๕๐). **การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด.** กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิทย์ มุลคำ. (๒๕๕๗) **กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์.** กรุงเทพฯ : บริษัทดวงกมลสมัยจำกัด,